

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iii. post prima[m] dominica[m] Quadragesime.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

pmā dominicā. Et accipe breuiter q̄d vo/ lueris aliter isto videbis.

Tertius articulus. Audistis rē. **Q**uete ne forte impreparati ad iudicuz accedatis. Sepius enim monemus r̄ hoz tamur vos diligenter preparare r̄ hoc h̄ud pena mortis eterne. Notate quod dicit lex. Fines mandati sunt obseruandi. ff. māda ti. l. diligenter. et. l. de procuratoribus. l. Si procurator. Et extra de rescriptis: cuz dilecta Notate si quis gereret signum ad/ uersarij regis r̄ rex mandaret se cito ven/ turum r̄ illum proditorum in carcerem ir reuocabiliter detrusurum: nisi ante suū ad uentum deposuerit signum aduersarij ac/ ceperitq̄ signum regis. Credo cito depon/ neret r̄. Cito ergo deponite peccatuz q̄d est diaboli signum quoniā hoc mandat do minus: alias in suo aduentu vos de/ udet in infernum. Ecclesiastici. xx viij. Ante iu/ dicitum para iusticiā. Itē ibidem. An iudi cū interroga teipm.

Seria. iij. post primā domi/ nicā Quadragesime.

Ecce ascendi

Mus rē. Querite dominū dū ueniri potest. **E**sa. **Q**ue/ rite in quā quoniam sine eo ascendere non potestis rē. Et notate in epistola tria ad Hindu r̄ uia.

Primū est salutaris exhortatio cum di/ cit: Querite dñm. vsq̄ ad: de. nrm

Secundum est exhortationis ratio. Ibi quoniā multus est ad ignoscendū: Nō em̄ rē. q. di. Non cogito vindictā sicut vos s̄ misericordiam.

Tertium est rationis confirmatio per exemplū r̄ similitudinē cum dicit et quo/ modo descendit imber rē. q. di. promissio mea qua penitentibz misericordiam p̄mitto fir ma est et secura.

Ecce rē.

Primus articulus. Qm̄ supra dictū est q̄ omnis agens veraz p̄niam inuenit gratiā et videt circa hoc esse difficultas d̄ pctis in sp̄sanctū que dicunt irremissibi/ lia: ideo querit An vey sit illa esse irremis sibilis: **Q** sic. Aug. li. de si. ad Petru. his

qui peccant in sp̄sanctū neq̄ in futuro re mitti dicimus. **C**ontra Bar. xj. dicit do minus. Venite ad me omnes q̄ laboratis r̄ onerati estis rē. neminē volens perire: r̄ neminē excludens. **R**idet Bon. in. ij. dist. iij. Notandū q̄ pctm̄ i sp̄sanctū d̄ q̄ est contra effectum appropriatū sp̄sancto q̄ est gr̄a penitēcialis r̄ h̄mōi sunt sex. s. **D**e/ speratio q̄ tollit sp̄m: Presūptio q̄ tollit timorē Inuidētia fraterne gr̄e Impugna tio veritat̄ agniti: **O**bstinatio: r̄ final im penitētia contra p̄positū penitendi: **B**las phemia aut̄ reducat ad impugnationē ve/ ritatis agniti. **D**icit q̄ Bern. q̄ dicunt ir remissibilia magis q̄ alia: q̄ non tm̄ repu gnant gratie sed etiā dispositioni ad grati am r̄ veniam suscipiendā. et non q̄ priuēt potentiam remissionis. **H**ec Bon. **D**icit aut̄ magister in. ij. dist. xij. q̄ pctm̄ in sp̄ sanctū d̄ irremissibile: q̄ v. r̄ aut raro aut difficiliter remittit. **S**edm̄ aut̄ Alex. de ales. in. ij. pre. h̄me. (vbi tractat de remis sione pcti ade) pctm̄ dicit triplr̄ irremissibi le. s. negatiue: et priuatiue. et cōtrarie. **N**egatiue q̄dem nullo mō potest remitti: r̄ sic est irremissibile pctm̄ luciferi et alioz da/ mnatoz. **P**riuatīue q̄dem non habet ali/ quid dignum vt remittat: et sic omne pec/ catum mortale est irremissibile q̄ non ha bet aliquid per q̄d sit dignum remissione. **C**ontrarie quia habet dispositionem con/ trariam venie cum se. de. et sic est irremis sibile pctm̄ in spiritum sanctū. **H**ec Alex. **P**ro fundamento Nulli est de deo diffi niendum. deus em̄ maxime conditiōes te net boni principis: de quo dicit **Q**uidius de ponto. **S**ed princeps ad premia veloz/ r̄ piger ad penas: quiq̄ dolet quoties co gitur esse feror. **E**t Seneca lib. de benefi/ cijs. **N**ulli preclusa est virtus omnibz pa/ ter: omnes inuitat. **C**um ergo querit An peccatum. **D**icit r̄. vt supra **E**t qua conclu de q̄ de nemine desperandū est q̄ diu vi/ uit omnibus vere contritis et vere penitē tibus qualitercūq̄ peccauerint datur gra tia sanans. **P**sal. **Q**ui sanat contritos cor/ de rē. **A**udite o peccatores si desideratis sanari laborate diligenter conteri. **U**bi est enim cordis contritio/ ibi habitat domi/ nus qui medicus est animarū. **E**saie. lv. **D**ominus habitat in contrito: et humil

¶ Feria. III. post Inuocauit

et uiuificet cor p̄titorū: imo et ip̄e est q̄ fa-
cit cor cōtūtu: p̄cutiendo ip̄m p̄ timorē: et
excitādo p̄ amorē. **¶** Figura in euāgelio ho-
dierno **¶** Matt. xxj. Cū introisset iesus hie-
rosolymā/ cōmota ē ois ciuitas. i. tota aīa
rōnalis ad cognōcēdū ip̄m et diligēdum.
¶ Alit. mouet p̄ timorē et terrorē q̄n illū
nat̄ ad cognōcēdū multitudinē: magnitu-
dinē: et turpitudinē pctōz suoz: vt sic di-
cat̄ pctōres illud **¶** Thren. iij. Ego uir ui-
dens paup̄tatē meā.

¶ Secundus articulus. In euāgelio qd̄
scribit̄ **¶** Matt. xxj. notāde sūt tres cō-
siderationes inductiue ad p̄niam et dispo-
sitiue ad ascendendū hierosolymā

¶ Prima est memorāde benignitat̄

¶ Secūda est formidāde seueritatis.

¶ Tertia est venerāde maiestatis.

¶ Prima igit̄ et. qz intrauit Iesus hieroso-
lymā et sanguis in tēplo cecos et claudos.

¶ Cōsidera q̄nta fuit ei? benignitas/ visita-
re cābūliter ciuitatē illā **¶** Et mortale odi-
um hēbat aduersus eū: cui dicebat **¶** Mat.
xxij. hanc illi benignitatem **¶** Enpropans:

¶ Hierlm hierlm q̄ntes uolui cōgregare fi-
lios et. **¶** Cōsidera etiā q̄nta ei? benignitas
q̄ tāp̄te uisitare desiderat aīam rōnalez di-
illud **¶** Lan. v. **¶** Api mibi soror mea: amica
mea: columba mea. **¶** Per cecos aut̄ et clau-
dos q̄s sanauit in tēplo sūgn̄t pctōres: qui
nec clare uident: nec recte ambulāt. **¶** Aug.
In templo. i. in ecclesia nō sūt oēs uidētes
nec recte ambulātes. **¶** Secūda est p̄side-

ratio seueritatis: qz eiecit omes **¶** Sedētes et
emētes in tēplo et. **¶** Insignum q̄ sacerdo-
tes tanq̄ indigni essent eijciēdi de officio
suo. **¶** Sacerdotes em̄ sue auaricie p̄sulētes
inatrijs tēpli p̄ seruos suos hostias uēde-
bāt vt ueniētes alōge emerēt q̄ uix afferre
potuissent: et neq̄s p̄p̄ pecunie defectum
excusationē nō offerēdi p̄cederet: posuerūt
numularios q̄ mutuā sub cautione uel spe
alicui? doni pecuniaz darēt. **¶** Sed qz lex nō
patiebatur vt a fr̄ibz suis manifeste usuras
acciperent: ideo qd̄a non audebant dare ad
usurā: dabāt t̄m̄ (vt d̄t Hiero.) noie colli-
bioz: vt sic p̄ numularijs collibistas face-
rent. **¶** Dicunt aut̄ ap̄d eos uilia munuscu-
la: vt uenepasse et silia. **¶** Sic et hodie mlti si-
monia et usurā sub noie charitatis palliant
Et Hilari? d̄t. **¶** Obserua p̄pter auariciam

sacerdotū/ altaria dei/ mēsas numularioz
appellari. **¶** Idēqz dictū uisusqz intelligat
Dicit em̄ ap̄l's. **¶** Vos estis tēplū dei: nō sit
in domo pctōris negociatio neqz cupidū
os/ ne ueniat iesus iratus. **¶** Audite p̄cipue
vos clerici si secularibz negocijs uosip̄os
implicat̄/ eiectionē timere debet̄. **¶** Inere-
pauit aut̄ d̄s eos dicens. **¶** Sēptū est: do-
mus mea/ dom? orōnis uocabit̄: uos aut̄
fecist̄ et. **¶** Hiero. **¶** Larro est et tēplū dei in
latrocinij p̄uertit speluncā q̄ lucz de religi-
one secat̄. **¶** Illi h̄p̄e sacerdotes non cura-
bāt de cultu dei: s̄z de excoziatōe ppli. **¶** Per
malicias h̄p̄e exq̄sitas sic et hodie pl̄? cu-
rant de lucro suo q̄ de ecclesie seruitio.

¶ Tertia est cōsideratio uenerāde maiesta-
tis: quā uoluit adorari a puerz clamātibz
osanno **¶** Chryost. **¶** Qui ingrediebatur vt hō
laudabat̄ vt d̄t. **¶** Ex hoc aut̄ indigni sūt
p̄ncipes sacerdotū et scribe. **¶** Chryso. **¶** Ho-
nor illi? illis fiebat tormentū. **¶** Sic em̄ res
est q̄n boni in sua p̄tute laudant̄/ mali sua
inuidia cruciant̄. **¶** Dixerūt ḡ ei. **¶** Audis qd̄
isti dicūt. q. d. talē laudē de te nō deberes
sustinere. **¶** Et iesus dixit eis: **¶** Utiqz audio
et audire debeo: qz h̄ est ex p̄ord̄ inatōe di-
uina. **¶** Nunq̄d em̄ legist̄: qz ex ore infantū
et lactētū p̄fecisti laudē. q. d. uos debetis
scire. **¶** Chry. **¶** Intelligim? qz infantes di-
cebant non erate sed simplicitate cordis.

¶ Infantes em̄ et lactētes nec intelligere ali-
quē: nec laudare p̄nt. **¶** Lactētes aut̄ dice-
bant q̄n q̄n lactz suauitate in mirabilium
delectatiōe excitari clamabant. **¶** Uolebat
eos d̄s saluare: sed ipsi noluerūt uerbis
ei? credere: ideo reliq̄t eos et redijt i betha-
niam. **¶** In quo significat̄ qz libenter manet
in uerbis obediētibz. **¶** Bethania em̄ iterp̄-
cat̄ dom? obediētie. **¶** Lauete ḡ ne rebelles
sitis uerbo dei et sic d̄s uos relinq̄t.

¶ Exēplū in scribis et pharisais q̄s p̄p̄tea
reliq̄t: q̄b et dicebat b. **¶** Stephanus **¶** Act.
vij. **¶** Dura cernice et incircūcisi cordibus et
auribz uos sp̄ spūitō restitist̄ et.

¶ Et? ait. **¶** Audistis et. **¶** Lauete ḡ ne
reliq̄t syno gogē sarbane. **¶** habetur **¶** lxxij.
di. plurimas. in fine. **¶** Exēpla p̄ntia nos ca-
uere p̄monēt in futurū. **¶** Et hoc est exponē-
dū de exēplis p̄sentibz siue in reali existen-
tia: siue in hōim memoria. **¶** Et lex dicit. ff.

locati. Siqs domū. s. j. Preuidere debet
 qd qd cōtingere pōt. Siqs vestz esset in
 seruito de q̄ sep̄ auduit qm̄ fideles ser
 uos amplissime remūerat: infideles tur
 pissime abijcit z ponit in manu crudelis
 mi licoris: nōne timeret offendere regez?
 Expone zc. Time te q̄ offendere deū. Dat
 thei. r. Time te eum q̄ potest aiā z cor
 pus p̄dere in gebenna.

Feria q̄rta post p̄mam dominicā. xl.

Ecce ascendi

Emus zc. Venit helias in ber
 sabee iuda. iij. Reg. xix. Ber
 sabee interpretat̄ pure? satias siue pure? sa
 turat̄. et iijc̄ britudinē celestē qm̄ z per
 hierosolymā s̄ḡtur: ad quā ascēdere debe
 mus. Et in epla noranda est triplex figu
 ra ad hoc informatiua. Prima est figura
 affectuose deuotiōis. Quia prexit helias
 solus p̄ desertū. et sedens subter iuniper
 petijt aie siue vt moreret. s. p̄pter petā q̄ vi
 debat in mūdo: et ibi obdormiuit in ym
 bra. Iuniper? est arbor spinosa z ei? fruct?
 medicinalis: et ideo significat arborē cru
 cis. Halias igit. i. penitēs p̄gens solus et
 solitari? in se recollect? alienat? a cur? ex
 tranais/ petijt mortē. s. spūalem a vicijs.
 Ro. vj. Estimare vos esse mortuos pec
 cato. et sedet z dormit. i. toto anio requie
 scit in vmbra crucē q̄ aspera est: sed fruct?
 eius dulcē z medicinalis. Secda ē figu
 ra vigozose refectionis. Quia angelus dñi
 tetigit eū zc. Et comedit panē subcineri
 tū quē inuenit respiciendo ad caput ei? i.
 ad supiorē p̄tē rōnis: et bibit aquā. Quia
 vtz eos qui i vmbra crucē obdormiuit vi
 sitat̄ angeli monentes eos vt crucifixo se
 cōformēt assumētes crucē p̄nie: que qui
 dem p̄nia significat per panem subcineri
 tium et aquam. Et hec est anime spūalis
 refectionis. quia p̄ p̄niaz reparat̄ anima sicut
 corpus per panem. Ps. Lūere tanq̄ da
 nem māducabā. Tertia est figura fru
 ctuose excitatiōis. Quia ambulauit in for
 titudine cibi illius vsq̄ ad zc. Rhom. vj.
 Liberati estis a peccato: serui aut̄ facti deo
 da. s. in san. s. i. p̄o vitam eternā.

Salutatio.

Ecce ascen. zc.

Prim? articulus. An necesse sit p̄ pe
 nitentiā resurgere in equali qualita
 te vlt̄ maiorē? Sic. Rhom. vj. Scimus
 qm̄ diligentibz deū omnia coopant in bo
 num. glosa zc. Lapsis in mortale. Cōtra
 Sinima charitas potēs est delere omnē
 culpam. Rndet Bonauē. in. iij. di. iij.
 Dixerūt qdam q̄ semp in equali vlt̄ ma
 iori. Ratio: quia dñs non p̄mitteret ele
 ctū cadere nisi videret q̄ ei deberet p̄desse.
 Ulteri? dicit q̄ deus electos semp in me
 liori statu accipit. Tertio q̄ remuneratur
 opus q̄ntum meruit radix ex qua prodit.
 Sed hanc positionē credo falsam z rōnez
 eius minus congruā. Tum qz fundat̄ sub
 per falsum. Tū qz sup̄ incertū. Sup̄ falsū
 in hoc q̄ quia remuneratio operis respicit
 radicē in qua reuult̄. Nunq̄ em̄ remu
 nerat opus nisi finalis charitas supueni
 ret. nihil em̄ efficaciter est dignū remunie
 ratione sine finali p̄seuerantia. Alia p̄o sū
 dubia. s. q̄ de? meliori statu electos ac
 cipiat: et q̄ semp prosit casus ad augmen
 tum gratie: Tum videamus signa ad con
 trariū. Ideo credo q̄ probabilior est opi
 nio alia vtz q̄ p̄tor resurgit in equali et
 maiorē z minorē charitate. s. q̄ se melius
 p̄parat z diuina largitas disponit. Cū dī
 citur s. m̄ glosam q̄ z lapsis zc. Dicendū
 q̄ glosa loquit̄ non rōne gratie augmētā
 de: sed recupande cōseruande. Et meli?
 modicum habere de gratia vsq̄ in finem:
 q̄ multū vsq̄ ad tēpus tm̄. Hec Bona
 uen. p̄o fundamento. Damnū turpiss
 simū est in peccati luto remanere. Seneca
 ad Lucil. Turpissimū est iactura que per
 negligentia fit. Et quāto crescit negligē
 tia: tanto auget̄ iactura. Horaci? in epy
 stolis. Et neglecta solent incendia sume
 re vires. Festinet ergo peccator a peccato
 resurgere. Sed q̄rit An necesse zc. Die
 rñ. vt s. Ex qua cōclūde q̄diligenter cona
 ri debet vnusquisq̄ ad penitendū. Quia
 quanto feruentius z diligent? ad hoc co
 nabit: tanto repabit in melius. Argumē
 tum de Hagdalena et de beato Petro z
 de sero Bermāno: z de multz aljs. De h
 est certum q̄ omnibus vere penitentibus
 datur gratia: z q̄busdam maior: q̄busdam
 minor: gratia in quantum b̄rificā. Act. xj.
 Gentibus dedit deus p̄niam ad vitam.